

Bladgroen

is een uitgave van de

Milieuvereniging Land van Cuijk

In deze uitgave o.a.

- Democratie: Maak er een • van
- Slachtofferhulp bij milieucriminaliteit
- Monovergis(s)-(t)ing

Zomer / Herfst

JAARGANG 46 - NR. 2

September 2025

INHOUD

3	Voorwoord
3	Zoals de wind waait
4-5	Je zal maar plastic in jouw gekochte of gratis gehaalde compost vinden!
6-7	Bijensterfte
8-12	Democratie: Maak er een • van
13	Samen opkomen voor slachtoffer milieucriminaliteit
14-15	Peel Natuurdorpen
16-18	Monovergis(s)-(t)ing
18-19	De reizende bollen kraam in Escharen
20-22	Luisteren en Lezen
23	Uitnodiging Pluk & Oogstfeest

COLOFON

BLADgroen is het verenigingsblad van de Milieuvereniging Land van Cuijk. Het informeert leden en anderen over natuur en milieu in de ruimste zin. Het verschijnt in een oplage van circa 250 stuks.

Redactie BLADgroen:
bladgroen@mlvc.nl
Christel Werts
Jan Reijnen.

BLADgroen verschijnt in principe drie maal per jaar. Kopij dient verband te houden met 'natuur en milieu in de ruimste zin des woords' in het Land van Cuijk. Iedereen kan artikelen aanleveren; de redactie bepaalt of de artikelen geplaatst worden en/of deze in overeenstemming zijn met het huishoudelijk reglement van BLADgroen. Teksten in deze Bladgroen kunnen, met bronvermelding, overgenomen worden.

Opmaak en druk : dot-Kom Design

Dagelijks bestuur:
Geert Verstegen, voorzitter
Jan Reijnen, secretaris
Harrie van de Wetering,
penningmeester ledenadministratie

Secretariaat MLvC:
Beerseweg 10, 5451 NS Mill.
Tel. (0485) 45 10 71
secretariaat@mlvc.nl

Banknr: NL85 TRIO 0197 9101 30

Lidmaatschap:
Het lidmaatschap bedraagt minimaal € 17,50 per jaar voor leden-abonnees. Voor elk volgend lid uit het gezin of andere samenlevingsvorm geldt een bedrag van € 2,50 per jaar. Het lidmaatschap kan ieder moment ingaan. De contributie wordt geheven vanaf de maand waarin men lid is geworden en is evenredig aan het aantal maanden van het jaar waarin men lid is geworden. Het lidmaatschap wordt automatisch voor een jaar verlengd, tenzij uiterlijk 30 november van het lopende jaar bericht van opzegging is ontvangen. Donateurs m/v, die minimaal € 17,50 betalen ontvangen ook BLADgroen. Aanmelden kan bij het secretariaat. De MLvC is aangesloten bij de Brabantse Milieu-Federatie (BMF) te Tilburg.

Sint Anthonis

Voorwoord

Beste lezer,
In de 2de editie van Bladgroen dit jaar staan weer een aantal boeiende artikelen. We hebben de politieke partijen in de gemeenteraad van het Land van Cuijk een 10puntenenquête over een Vitaal Landelijk Gebied voorgelegd. Hun antwoorden kunt u hier lezen.

Het Fonds Slachtofferhulp staat ook slachtoffers van milieucriminaliteit bij. Daarover schrijven medewerkers van dit fonds.

Bewoners van Escharen hebben last van de lelieteelt, en beschrijven wat ze hier mee doen.
Verder kunt u lezen over bijensterfte, composteerbaar plastic, monovergisting en Peel natuurdorpen.
Ook staan in deze editie weer lees- en luistertips en een woordje van de voorzitter.
Tot slot staat er een oproep in te komen naar het Pluk & Oogst Feest op 5 oktober in Mill.
Veel leesplezier!

De redactie

Zoals de wind waait.....

Met enige regelmaat worden we als Milieuvereniging Land van Cuijk benaderd. Men belt omdat men ons persoonlijk kent of men weet ons te bereiken via onze site:
www.mlvc.nl.

Vaak gaat het om meldingen, waarbij natuur vernield wordt. Soms om ondersteunende berichten, vanwege het werk dat we verzetten. En vaak over mogelijke ontwikkelingen waarbij een inwoner uit het Land van Cuijk vraagtekens zet. In het verleden ging het zo over een grote mestverwerking in Landhorst, die het dorp bespaard is gebleven. Maar ook gaat het bijvoorbeeld over zonneparken en windmolens.

De argumentatie is dan soms doorzichtig: "Vogels sneuvelen als ze een klap van de molenwiek krijgen". Of "het belang van de natuur zou geschaad worden omdat het hekwerk rond een zonnepark verbindingen voor bijvoorbeeld de das verstoort". Vaak zit er een kern van waarheid in, maar soms hebben wij ook een tegenvraag.

Als milieuorganisatie staan wij namelijk soms ook voor dilemma's zoals bij energieopwekking door wind en zon. Het komt dan wel eens voor dat burgers zich ineens zorgen maken....

We vragen hen dan: "Goh, heeft u zoveel interesse in de natuur? Bent u Lid van de vogelwerkgroep of vrijwilliger bij het IVN?".

Dan volgt er wat gestamel en gestuntel. "Nee, maar ik dacht, dat als jullie????????.....etc.". Heerlijk dat opportunisme. Het gaat kennelijk om gelegenheidsargumenten. Het is aardig om te zien, waar dat woord "opportunisme" vandaan komt. Vroeger, vóór de uitvinding van de stoomboot, ging het vervoer over de zeeën nog met het zeilschip. Soms ging dat voor de wind en soms moest men laveren. Maar eenmaal aangekomen in de haven (port!), moest men wachten op de juiste wind. En als je de wind mee had, kon je gemakkelijk je doel bereiken. Dat geldt dus ook in figuurlijke zin; zoals de wind waait, waait mijn jasje.

Het is heel begrijpelijk, dat mensen proberen de wind mee te krijgen als er ontwikkelingen dreigen in hun leefomgeving die ongewenst zijn. "De Milieuvereniging" denkt graag mee, maar handelt steeds vanuit haar doelstellingen. En zo trekken we nog steeds vaak samen op met burgers tegen ongewenste ontwikkelingen, maar soms ook niet.

Maar blijf vooral bellen, appen, mailen etc.

Geert Verstegen, voorzitter

Je zal maar plastic in jouw gekochte of gratis gehaalde compost vinden! Hoe dit zit lees je in dit artikel

Door Sylvia van Duijnhoven

Afgelopen voorjaar kregen we een bericht van een meneer die gratis compost had opgehaald bij de milieustraat. Er bleek behoorlijk wat plastic in te zitten. Daar was die meneer uiteraard niet blij mee. En wij ook niet! Hoe komt dat plastic in de compost en, belangrijker nog, hoe voorkomen we dat er plastic in de compost komt? Terwijl we daarover discussieerden in de bestuursvergadering, kwam de vraag naar voren hoe het eigenlijk zit met composteerbaar plastic. Zou je dat ook terugvinden in de compost? Tijd om wat feiten op een rij te zetten.

Het verschil tussen bioplastic en composteerbaar plastic

Bioplastics of beter gezegd biobased plastics worden gemaakt uit hernieuwbare bronnen, zoals maïs, rietsuiker, tarwe en aardappelen. Sommige bioplastics zijn biologisch afbreekbaar, andere zijn dat niet. Hetzelfde geldt overigens voor uit aardolie gemaakte plastics. De term bioplastics heeft alleen betrekking op de herkomst van de grondstof en zegt helemaal niets over de afbreekbaarheid. Verwarrend! Niet alle bioplastics mogen dus in de biobak!

De Europese Unie heeft het kiemplantlogo geïntroduceerd om voor de consument inzichtelijk te maken welke plastic producten biologisch afbreekbaar zijn. Producten met het kiemplantlogo voldoen aan EU-norm 13432 voor compostering. Die norm stelt dat het product binnen 12 weken voor minimaal 90% afgebroken moet zijn in een industriële composteringsinstallatie.

Het standpunt van de afvalverwerkingsbranche

Ons GFT-afval gaat na inzameling naar afvalverwerkingsbedrijven zoals Attero, ARN en AVR. Daar wordt zo veel mogelijk plastic, inclusief het composteerbare plastic, uit het GFT-afval gehaald en afgevoerd naar een afvalverbrandingsinstallatie. De branche is van mening dat het composteren van composteerbaar plastic niet bijdraagt aan een kostenefficiënte afvalverwerking en ook niet aan de kwaliteit van de compost. Dat zit zo. Om het composteerbare plastic volledig te kunnen laten composteren, zou het composteringsproces, dat nu gemiddeld 18 dagen duurt, veel langer moeten duren. Dat zou betekenen dat de totale capaciteit van de composteringsinstallaties veel groter zou moeten zijn en dat zou de afvalinzameling veel duurder maken. Voor de kwaliteit van de compost zou dit lange proces niets opleveren want composteerbaar plastic wordt bij volledige compostering omgezet in voornamelijk koolstofdioxide en water. Dan kan het volgens de afvalverwerkingsbranche beter verbrand worden want dan levert het tenminste nog wat elektriciteit op. De enige uitzondering die de branche wil maken zijn de composteerbare zakken en zakjes voor in de GFT-container en het keukennemertje, omdat die ervoor zorgen dat er meer GFT gescheiden wordt ingezameld. Het is overigens ook niet de bedoeling dat composteerbare plastics bij het plasticafval terecht komen, want dan verstoren ze door hun afwijkende samenstelling de recycling van het overige plasticafval.

Het standpunt van de producenten van bioplastic

Holland Bioplastics, de branchevereniging van de producenten van bioplastic, is van mening dat composteerbaar plastic bij het GFT-afval hoort. Zelfs op de composthoop breken plastics met het kiemplantlogo volgens de producenten heel netjes en volledig af. Binnen één tot enkele weken fragmenteert het bioplastic, veel sneller dan een sinaasappelschil of een stukje hout. Je vindt er dan niks meer van terug. Daarna vindt langzaam het biologische proces plaats en wordt het bioplastic afgebroken tot koolstofdioxide, water en biomassa. Bioplastics hebben volgens de producenten een kleinere CO₂-voetafdruk en vormen een belangrijk onderdeel van de circulaire economie, waar iedereen een steentje aan moet bijdragen, ook de afvalverwerkers. De afvalverwerkingsbranche en de overheid zijn volgens de producenten verantwoordelijk voor het verbeteren van het huidige composteringsproces, zodat composteerbaar plastic wel op een efficiënte manier gecomposteerd kan worden.

Het standpunt van het RIVM

Het RIVM (het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en de meeste andere Europese Milieuagentschappen staan sceptisch tegenover biologisch afbreekbare kunststoffen. Zij maken zich zorgen over de werkelijke afbreekbaarheid, de besmetting van andere afvalstromen en een verhoogd risico op zwerfafval.

Conclusie

Bioplastics zijn beter voor het klimaat dan plastics uit aardolie, omdat ze van hernieuwbare grondstoffen gemaakt zijn en een kleinere CO₂-voetafdruk hebben. Dat staat los van de eventuele composteerbaarheid van beide soorten plastics. Composteerbare plastics hebben op dit moment nog geen voordelen ten opzichte van niet-composteerbare plastics. Als ze in de natuur terechtkomen, blijven ze even goed lang liggen of drijven, omdat de omstandigheden niet optimaal zijn voor biologische afbraak. Als je ze bij het GFT doet, worden ze er op dit moment bij de afvalverwerking weer uitgehaald en verbrand. Dan kun je ze dus net zo goed meteen bij het restafval doen.

Het belangrijkste blijft dat we blijven proberen zo min mogelijk plastic te gebruiken. En, als er geen alternatief is, dat we plastic zo vaak mogelijk hergebruiken.

Bronnen

- Is composteerbaar plastic de oplossing voor ons plasticprobleem? De Monitor februari 2020, www.npo.nl
- Niet iedereen blij met biologisch afbreekbaar plastic. Kassa april 2018, www.bnnvara.nl
- www.rivm.nl
- www.milieucentraal.nl

Bijensterfte

Door Theo Wijnhoven

Een gesprekje met een imker deed mij schrikken. En is daarmee de aanleiding tot dit relaas.

De imker vertelde me dat zij vorig jaar zes bijenvolken had. Zoals de meeste lezers wel zullen weten, wordt meestal de laatste honingvoorraad voor de winter van de honingbijen geoogst en vervangen door suiker. Maar zoals de koe haar melk niet voor de mens maakt, zo verzamelt de bij haar honing ook niet voor ons. De imker vertelde me dat ze er goed aan dacht te doen om de bijen maar eens hun eigen honing te laten houden om de winter door te komen. Wat gebeurde? 5 van de 6 volken overleefden de winter niet. Ze suggereerde dat pesticiden in de honing hiervan de oorzaak zouden zijn. Deze imker komt van de overkant van de Maas (Mook). Ik wilde weten of deze situatie zich ook in ons Land van Cuijk voordoet.

Bee-foundation Eerst eens op internet zoeken. Bij de Bee-foundation vond ik het artikel: "Bijensterfte 2025, een giftige cocktail". Het is aan te raden om het te lezen maar ik zal proberen weer te geven waar het op neer komt. Dat er bijenvolken sterven in de winter is van alle tijden. Al vijf jaar op rij noemt de Bee-foundation die bijensterfte echter extreem hoog. Bij volken die op fabriekssuiker overwinteren is de sterfte 10%, bij volken die hun eigen honing behouden is dat 30%. Dat is een gemiddelde en locatie gebonden. Dus niet overal in Nederland hetzelfde, voor de Mookse imker dus zelfs 83%. Maar hoe dramatisch is het voor de toestand van ons milieu dat bijen niet van hun eigen honing kunnen overwinteren!?

Honing met pesticiden De Bee-foundation liet 23 monsters van dode bijen, bijenwas en honing van 10 imkers onderzoeken op pesticiden. Er werden 64 verschillende bestrijdingsmiddelen gevonden, 21 van de 64 middelen waren verboden of nooit toegelaten in 2024 in Nederland. In één monster werden 28 verschillende pesticiden aangetroffen. Dat was een bijenvolk uit een gebied waar sierteelt en tuinbouw plaatsvindt. Wat eten we eigenlijk als we in Nederland producten uit onze tuinbouw kopen? Slechts 5 stoffen dragen voor ruim 80% bij aan de totale gemeten last van bestrijdingsmiddelen, namelijk dicamba, glyfosaat, phthalimide, propargite en fluvalinaat.

Land van Cuijk Ik heb in het LvC enkele imkers gesproken. Zij zijn minder overtuigd van de pesticiden als oorzaak. Een te groot percentage heidehoning, die te stug is voor overwintering, is de minst schokkende, mogelijke verklaring. Maar de Varroamijt wordt ook als mogelijkheid genoemd. De Varroamijt is al een flink aantal jaren een bedreiging voor onze honingbij. In Beers bij Arista Bee Research hebben de onderzoekers daar via selectie bijenvolken weten te telen die tegen deze plaag resistent zijn. Daarmee is een oplossing van een deel van de bedreiging van de honingbij in beeld.

Wilde bestuivers Op de honingbij hebben we redelijk zicht en zijn bedreigingen relatief makkelijk in beeld te krijgen. En zelfs dan zijn ze niet met zekerheid eenduidig vast te stellen. Dat pesticiden één van de bedreigingen is, lijkt duidelijk. Dat ook de wilde bijen en andere bestuivers het moeilijk hebben, kwam naar voren in een artikel over bijenhoning in De Gelderland van 21 juni. Daarin staat dat van de Nederlandse wilde bijen al 46 soorten zijn verdwenen. In het besef dat zij onmisbaar zijn voor het leven op aarde, word ik daar toch ongerust van.

Oorzaak minder wilde bijen. Het gebruik van pesticiden in de landbouw is zeker één van de oorzaken van de afname van wilde bijen. Uit recent onderzoek van Meten=Weten (*) bleek dat bestrijdingsmiddelen werden gevonden in diverse beschermde Natura 2000-gebieden, waaronder het Dwingelderveld. Ook moeten we breder kijken naar hoe we omgaan met ons leefmilieu en het landschap. Door monocultuur in de landbouw zijn veel leefgebieden verdwenen. Voor bijen is in een saai grasland waar koeien lopen weinig te halen. Deze achteruitgang van locaties waar wilde bijen en insecten zich thuis voelen is met zekerheid een minstens zo grote bedreiging voor de wilde bestuivers.

(*) <https://www.rivm.nl/bestrijdingsmiddelen/bestrijdingsmiddelen-in-milieu#:~:text=Zo%20kunnen%20bestrijdingsmiddelen%20de%20balans,andere%20bestrijdingsmiddelen%20in%20Drentse%20natuurgebieden.>

Conclusie Hoe het precies in het Land van Cuijk is gesteld is me niet helemaal helder geworden. Wel is duidelijk dat de problematiek veel breder is. Geen bestuivers betekent geen oogst. Voor politiek, bestuurders en industrie zou het toch duidelijk moeten zijn dat als de bijen sterven aan pesticide-cocktails, dat de Nederlandse economie daarmee flink geraakt wordt. Het beeld vanuit China van mensen die met een penseeltje planten bestuiven komt me voor de geest, heftig. Vanuit economisch oogpunt gezien dus ook reden genoeg om verbetering van biodiversiteit voortvarend aan te pakken. De gemeente Land van Cuijk kan daarin haar verantwoording pakken door grond die in eigendom is braak te laten liggen, daar voelen bestuivers zich al snel beter thuis. Bij verpachting van landbouwgrond kan de gemeente voorwaarden stellen zoals beperking van gebruik van pesticiden en gedeelten braak laten liggen.

Democratie: Maak er een•van!

Tienpunten-enquête Vitaal Landelijk Gebied

Door Geert Verstegen

Jarenlang heeft de Milieuvereniging Land van Cuijk betoogd dat de – toen nog 5 – gemeenten met een langetermijnvisie moesten komen en los moesten komen van het hap-snap-beleid. En yes! We zijn heel blij dat de huidige gemeente Land van Cuijk kwam met de visie Vitaal Landelijk Gebied¹, die loopt tot 2040. En ook ervaren wij de samenwerking rond deze visie met ZLTO, Waterschap Aa en Maas en onze vereniging als prettig en noodzakelijk.

Dat geldt ook voor het overleg dat wij met diverse fracties van de gemeenteraad voerden. Er zijn cruciale keuzes gemaakt in de visie. Maar het voelde voor ons vreemd aan, dat er eerst keuzes gemaakt gingen worden en dat er vervolgens verkiezingen komen op 18 maart 2026.

Natuurlijk gaan we – zoals gebruikelijk – de politieke partijen weer om hun standpunten vragen. Maar het gaat niet alleen om de mooie beloftes, maar ook wat u gedaan hebt. Daarom hadden wij enkele vragen aan de politieke partijen over de insteek van elke partij bij de visie Vitaal Landelijk Gebied binnen de gemeenteraad. Het resultaat was teleurstellend; niet de inhoud maar het aantal reacties.

De eerste partij die wel reageerde was de VVD! D66 en Groen-Links-PvdA volgden. Dat was het. Liberaal Land van Cuijk wil het meer richting verkiezingen aandacht geven. Het CDA ziet het invullen van de enquête niet als passend bij het politieke proces. En men wijst op de zorgvuldigheid waarop het proces met alle stakeholders, waaronder MLvC doorlopen is. Van Team Lokaal kregen we nog een mondelinge reactie. Men gebruikt onze vragen als discussiepunten richting verkiezingen. En dan was er nog een partij die in het geheel niet gereageerd heeft op onze vragen.

Maar we komen erop terug! Wij maken er een•van

Het blijft voor ons vreemd, dat je dus eerst een visie vaststelt tot 2040, dat sommige partijen hun inzet daarbinnen wel verduidelijken, sommigen niet en dat er ook zijn die in het geheel niet reageren. Nu komen er in maart 2026 verkiezingen. De richting is vastgesteld. Maar de vormgeving komt nog en wij zullen een vinger aan de pols houden. Hoe? Zie hiernaast onze accenten

in de vorm van de gestelde vragen. Men hoefde – per vraag – slechts een kruisje te zetten....

Geheel oneens | Oneens | Neutraal |
Geen mening | Eens | Geheel eens

• 1: Positie natuur en landschap

In de visie staat: “Met deze visie sturen we op een nóg betere balans. Met ruimte voor natuur, agrarisch ondernemen en duurzame energie. En een buitengebied waar we ook goed kunnen wonen en recreëren”. Hierbij gaat men er vanuit dat het buitengebied in balans is. Wat vindt u van deze stelling?

Onze politieke partij is van mening dat er nu geen sprake is van een balans en dat het een grote inzet vraagt om de balans te herstellen.

GL-PvdA is het geheel eens met deze stelling. In het verleden is – door ons allen – een systeem gecreëerd waarin de druk van met name de intensieve veeteelt op ons milieu veel te groot is, en dat moeten we ook samen hestellen. D’66 en de VVD zijn het eens met deze stelling. Eerstgenoemde partij verduidelijkt: in het toekomstperspectief van duurzaam (energie, voedsel, lucht, water) kan onze gemeente daarvoor een voorbeeldgebied worden.

Sint Anthonis

• 2: Vrijkomende ruimte

“Bij die toekomst, hoort ook de mogelijkheid voor boeren om hun bedrijven verder te kunnen ontwikkelen. Bijvoorbeeld in de ruimte die er komt omdat andere ondernemers stoppen”.

Onze politieke partij is van mening, dat de ruimte die vrij komt door stoppende veehouders, niet gebruikt moet kunnen worden door andere veehouders om uit te breiden in aantal dieren.

D’66 en GL-PvdA zijn het eens met deze stelling. Eerstgenoemde partij licht toe: vrijkomende ruimte moet gebruikt worden voor een andere manier van verduurzamen of het sluiten van kringlopen. De andere partij vindt dat vrij komende ruimte eerst benut moet worden voor natuurherstel, en wat er over blijft voor verduurzaming andere bedrijven en verlaging van de milieudruk.

De VVD kruist neutraal aan. Onder voorwaarden en bij uitzondering, moet incidenteel uitbreiding van een individueel bedrijf mogelijk zijn als er een balans is gevonden en geborgd. Deze balans is momenteel echter niet aanwezig, en in die zin is ze het wel eens met de stelling.

• 3: Grondgebondenheid

Citaat: “Een vergaande vorm van hoogproductieve kringloop-landbouw is een agropark, waarbij plantaardige niet-grondgebonden productie en een dierlijke productie op één bedrijfslocatie wordt gebundeld”.

Onze politieke partij vindt dat de term hoogproductieve kringlooplandbouw een contradictio in terminis is, een paradox.

GL-PvdA is het geheel met deze stelling eens, omdat hoogproductieve bedrijven hun kringlopen nooit (helemaal) kunnen sluiten. De andere twee partijen zijn het eens met deze stelling. D’66 stelt dat de kringloop ideaal in de directe omgeving zou moeten sluiten, maar vraagt zich af of een wereldwijde toelevering en afzetmarkt überhaupt sluitend te maken is. “We zullen de stap moeten zetten naar een combinatie van plantaardige en dierlijke eiwitproductie. Wij moeten ons richten op nieuwe methoden om voedsel (eiwit) maar ook duurzame organische bouwmaterialen te verbouwen en te verwerken”.

De VVD geeft als toelichting: “In de nabije toekomst van de akkerbouw zou intensiveren wel eens hulp kunnen bieden door beter te sturen om de ruimte goed te benutten voor voedselproductie. Bij intensieve dierproductie is de limiet wel bereikt in onze gemeente in het kader van de balans tussen mest, ruimte voor voederproductie enz. Ook hier geldt weer: eerst balans en dan eventueel meer ruimte”.

• 4: Bescherming natuurverbindingen

Om de visie Vitaal Landelijk Gebied en de voorziene majeure verbinding daarin een kans van slagen te geven is het wenselijk dat er zeer terughoudend wordt omgegaan met mogelijk strijdige ontwikkelingen op die plekken.

Onze politieke partij maakt zich sterk voor deze verbindingen, zodat de visie Vitaal Landelijk Gebied niet gefrustreerd wordt door de praktijk van alledag.

D'66 ("Het landelijk gebied heeft een belangrijke functie in bijvoorbeeld natuurbehoud, gezond drinkwater of een gezonde leefomgeving") en GL-PvdA ("Om een balans te kunnen creëren is nu eerst aandacht nodig voor natuurherstel. Andere functies in de natuurverbindingen staan op een tweede plaats") zijn het hier geheel mee eens.

De VVD is het eens met deze stelling. Ze is voorstander van deze natuurverbindingen en zal zich daar in de basis altijd sterk voor maken; maar dat is niet het enige belang. Voor haar wegen economische en vestigingsbelangen heel zwaar. Dit in balans met de omgeving om ook het woon-werk klimaat aantrekkelijk te houden.

• 5: Biodiversiteit

Tijdens de visievorming staat de wereld niet stil. Bij ontwikkeling waarbij de biodiversiteit ter sprake komt, hoor je vaak de vraag: "Wat kan het voor kwaad?" De vraag zou moeten zijn: "Wat voor bijdrage levert het aan de biodiversiteit ter plekke?" Want die biodiversiteit staat zwaar onder druk, o.a. door die vraagstelling uit het verleden. **Onze politieke partij neemt zich voor voortaan bij beoordeling van plannen de vraag m.b.t. de gevolgen voor onze biodiversiteit telkenmale te stellen.**

D'66 ("Ook als deze beslissingen vergaande gevolgen kunnen hebben voor de bestaande gebieden") en GL-PvdA ("Hierbij hoort soms echter ook het antwoord dat als biodiversiteitsverlies gecompenseerd kan worden en de ontwikkeling van een ander groot belang is, de ontwikkeling moet kunnen") zijn het geheel eens met deze stelling. De VVD is het eens met deze stelling: "Sterker nog, wij zullen, waar mogelijk en reëel, biodiversiteitsverrijkende initiatieven stimuleren".

• 6: De verdeling van de ruimte

Op blz 48: "Daarom zullen we in gebieden die we op lange termijn als productiegebied beschouwen, terughoudend zijn in het toelaten van functies die een belemmering kunnen vormen voor de landbouw." Wie belemmert wie? Een liberaal uitgangspunt is, uit te gaan van maximale vrijheid voor het individu, zonder de vrijheid van de ander aan te tasten".

Onze politieke partij neemt zich voor meer accent te leggen bij "de ander".

GL-PvdA ("Onze partij probeert een balans te zoeken, waarbij dus juist bij beide perspectieven aandacht moet zijn") en de VVD (vindt eveneens een balans belangrijk: "Dat betekent dat er gebieden zijn met vooral landbouw waarbij wonen ondergeschikt is en ook veel – zo niet meestal – andersom. Landbouw dus ondergeschikt aan wonen of natuur. Door een goede 'DNA'-structuur per gebied vast te leggen kan men hier, in de lange termijn, ruimtelijk op sturen") zijn het hier mee eens.

D'66 staat neutraal tegenover deze stelling: "Verschillende activiteiten dicht bij elkaar kunnen overlast geven naar elkaar, daarom moet er wel gekeken worden naar wat kan".

• 7: De gewasbescherming

In de visie worden – terecht – zorgen geuit over de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen voor de biodiversiteit. Daarnaast liggen ook de gevolgen voor de gezondheid van de bewoners onder een vergrootglas.

Onze politieke partij neemt zich voor het gebruik van gewasbeschermingsmogelijkheden terug te dringen door gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden die er op gemeentelijk niveau liggen.

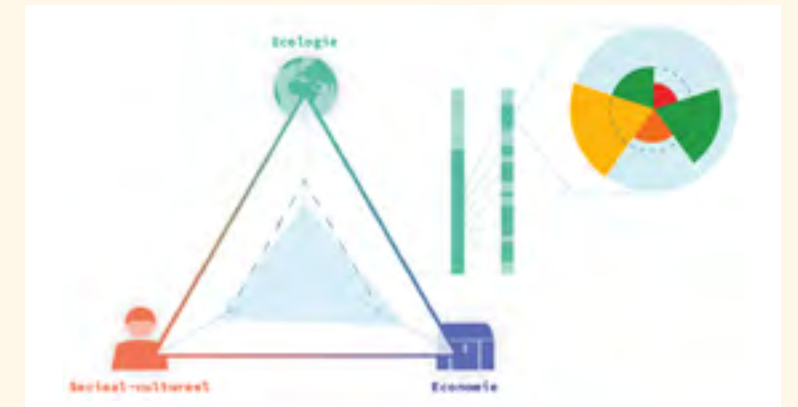
D'66 ("het zou al een mooie stap zijn om over te gaan op niet-chemische bestrijdingsmiddelen. D66 is tegen het gebruik van zaken als glyfosaat") en GL-PvdA (gaat een voorstel indienen "om alle wettelijke mogelijkheden te benutten of verdere jurisprudentie af te dwingen") zijn het hier helemaal mee eens.

De VVD ("zeer goed op de hoogte van mogelijkheden die er zowel in de branche bestaan als ook in de (omgevings)wet") is het eens met deze stelling en zou "graag met dit instrumentarium aan de slag gaan om hier voor de toekomst beter uit te komen".

• 8: Brede welvaart

In de visie wordt gesproken over brede welvaart. Brede welvaart draait om het verhogen van de (im)materiële welvaart, nu en in de toekomst. (Telos) Deze recentere definitie is ruimer dan voorheen.

Onze politieke partij neemt deze recente definitie als uitgangspunt.

D'66 ("Brede welvaart is – veel – meer dan inkomen alleen") en GL-PvdA ("Oog voor niet alleen het nu, maar juist ook onze toekomst zit in [ons] DNA") zijn het hier geheel mee eens, de VVD is het er – zonder toelichting – mee eens.

• 9: Landschappelijke inpassing

Citaat: "Bij het realiseren van nieuwe bebouwing vinden we het belangrijk dat daarbij ook sprake is van een goede landschappelijke inpassing". Wie zijn geschiedenis niet kent, is gedwongen hem te herhalen. Het overgrote deel (85% in Cuijk) van de verplichte landschappelijke inpassing is niet gerealiseerd.

Onze politieke partij zal zich bij de verdere planvorming hard maken voor een effectieve handhaving.

D'66 ("Doen wat we hebben afgesproken en handhaven") en GL-PvdA (zegt dit al jaren te doen) zijn het hier geheel mee eens, en de VVD mee eens.

• 10: Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Brabant strekt zich verder uit dan de Natura-2000 gebieden. Ook in de natuurgebieden in het Land van Cuijk is de schadelijke invloed van de slechte luchtkwaliteit zichtbaar. Zeldzame soorten verdwijnen. Algemene soorten woekeren.

Onze politieke partij gaat zich maximaal inzetten om de luchtkwaliteit rond onze natuurgebieden te verbeteren.

D'66 ("Natuur is veel meer dan enkel Natura-2000 gebieden. De Maasheggen zijn bijvoorbeeld geen N2000.... We zullen in de breedste zin van het woord naar natuurbehoud moeten kijken") en GL-PvdA ("De kwaliteit van onze lucht, maar ook het water, de bodem en het gehele milieu moet beter. In natuurgebieden, in onze kernen, overal. We zien dat als één van [onze] basisprincipes") en zijn het hier geheel mee eens. De VVD is het hier mee eens: "Voor onze partij is luchtkwaliteit voor natuur en mens heel belangrijk en zal onze maximale inzet krijgen. Dit gaat uiteraard wel altijd gepaard met een balans zoeken met wonen, economische belangen en omgevingskwaliteit".

• uit

Ontwerp en druk: dotkom design, Sint Ant

Samen opkomen voor slachtoffers van milieucriminaliteit

Door Mirjam Melse

Een veilige en gezonde leef- en werkomgeving zou vanzelfsprekend moeten zijn. Toch worden mensen soms ernstig getroffen door milieucriminaliteit, denk aan illegale lozingen, bodemvervuiling of giftige uitstoot. Voor deze groep slachtoffers is er vaak weinig erkenning of hulp. Fonds Slachtofferhulp wil daar verandering in brengen en is begin 2024 een nieuw programma gestart: slachtoffers van milieucriminaliteit.

Milieucriminaliteit wordt nog te vaak gezien als een 'slachtofferloos' delict. Niets is minder waar, milieucriminaliteit heeft niet alleen gevolgen voor de natuur, maar ook voor mensen. De mensen die getroffen worden, omwonenden, werknemers, bezorgde burgers of de samenleving breed, blijven vaak onder de radar. Omdat de schade soms pas jaren later zichtbaar wordt. Of omdat de gevolgen moeilijk direct te koppelen zijn aan de oorzaak. Terwijl de impact op gezondheid, financiële situatie of gevoel van veiligheid enorm kan zijn. De inzet van Land van Cuijk vinden we inspirerend. Het is belangrijk om als samenleving op te komen voor een gezonde leefomgeving. Ook wij ervaren dagelijks dat je samen sterker staat.

"Milieucriminaliteit klinkt groot en ver weg, maar de gevolgen zijn vaak heel persoonlijk. Daarom komen wij op voor de mensen achter het verhaal."

- programmamanager Lizette Vosman en beleidsmedewerker Mirjam Melse, Fonds Slachtofferhulp -

Wie zijn wij?

Fonds Slachtofferhulp is een onafhankelijke maatschappelijke organisatie die zich al meer dan 35 jaar inzet voor slachtoffers in Nederland. Ons doel: dat ieder slachtoffer de juiste hulp krijgt om zijn of haar leven weer op de rit te krijgen. Ook als het gaat om de 'vergeten groep' slachtoffers van milieucriminaliteit.

Wat doen we?

In 2024 zijn we gestart met een speciaal programma voor slachtoffers van milieucriminaliteit. Inmiddels hebben wij ruim 140 omwonenden / slachtoffers, advocaten en wetenschappers en experts gesproken. Zo ook Geert Verstegen. Deze gesprekken hebben de behoeften in kaart gebracht en ons geholpen onze speerpunten binnen het programma te bepalen. Onze doelen:

- Slachtoffers van milieucriminaliteit voelen zich gezien en erkend.
- De samenleving is zich bewust van de gevolgen van milieucriminaliteit op slachtoffers en hun leefomgeving.
- De overheid ontwikkelt beter beleid om milieucriminaliteit te voorkomen en slachtoffers verbeterde toegang te geven tot recht en tot herstel van schade.

Waar vind je ons?

Via onze website slachtofferwijzer.nl bieden we toegankelijke informatie en ervaringsverhalen. Sinds kort ook voor het thema milieucriminaliteit. Deze website blijven we aanvullen met nieuwe informatie en ervaringsverhalen. Ook organiseren we bijeenkomsten waar mensen hun verhaal kunnen delen en anderen kunnen ontmoeten.

De komende tijd blijven we verder bouwen aan mooie projecten die impact creëren voor slachtoffers van milieucriminaliteit. We staan altijd open voor nieuwe ideeën voor het programma, met als doel dat slachtoffers van milieucriminaliteit zich gezien en ondersteund voelen.

Peel Natuurdorpen

Door Theo Wijnhoven

Als natuur en/of milieu in de naam dan wel doelstelling van een groep mensen staat dan worden wij terecht vaak aangesproken. We hebben het idee dat we daarom door de initiatiefnemers van Peel Natuurdorpen een aantal jaren geleden al werden geïnformeerd en uitgenodigd.

Transitie

Vorig jaar en dit jaar organiseerden zij een symposium op de locatie Bronlaak. Een mooie plek waar wonen en werken in een verantwoorde omgeving voor mensen met een beperking worden gecombineerd. Dat is niet bepaald de doelgroep van Peel Natuurdorpen, zij zoeken naar mogelijkheden om in het kader van de landbouwtransitie andere vormen van inkomsten voor boeren te creëren. Een prima doelstelling die bij Bronlaak via sociaal maatschappelijke mogelijkheden geregeld is op een manier die niet voor de reguliere praktijk haalbaar is. Alternatief inkomen voor boeren is niks mis mee als daarmee ons leefmilieu positief wordt beïnvloed. Daar zou Peel Natuurdorpen dus een rol in kunnen spelen. Wat de initiatiefnemers kort samengevat nastreven, komt erop neer dat langs de Middenpeelweg landbouwgrond anders ingericht zou moeten worden. Met mogelijkheden om tiny houses (of iets dergelijks) in een omgeving te plaatsen waar minder intensief landbouw wordt bedreven. Om zo een bijdrage te leveren aan de transitie van de landbouw. De inkomsten van de boer komen dan uit een minder intensieve landbouw en het gebruik van de grond door wonen.

Symposium

Het symposium van juni laatstleden had onder andere als spreker André Kuipers. Hij gaf een prima presentatie over zijn ruimtereizen en de daaruit voortkomende gedachte dat we met zijn allen toch echt zuinig moeten zijn op die ene planeet waar we op aangewezen zijn. Eigenlijk was die opmerking ook wel ingedaald zonder zijn lange reisverslag. De andere presentatie en navolgende discussie gingen over de stelling dat we het erfgoed van onze omgeving moeten gebruiken als fundament voor nieuwe ontwikkelingen. En daar schuurde het met het uitgangspunt waar we als milieuvereniging vanuit zouden willen gaan. Het fundament van handelen voor transitie in de landbouw moet volgens ons zijn: de ecologie, herstel van biodiversiteit en de bodem. Te veel is er sinds de tweede wereldoorlog vanuit gegaan dat we als mens het landschap wel kunnen dwingen. Dat we door ingrepen het landschap naar onze hand kunnen zetten. De ruilverkaveling heeft eerder het tegendeel bewezen. In Nederland geven we nu veel

geld uit om te proberen de gevolgen van de fouten van toen waar we nu mee zitten enigszins te herstellen. De grootschalige intensieve landbouw is onderdeel van het erfgoed. De noodzakelijke transitie start met een verkeerd uitgangspunt als we dat als fundament nemen. Dat met de huidige omstandigheden gedeald moet worden om het noodzakelijk herstel van biodiversiteit te kunnen realiseren, is vanzelfsprekend. Dat we niet lukraak in staat zijn om veranderingen tot succes te maken op plekken waar het ons goed uitkomt, hebben we genoeg ondervonden.

Natuurdoelstelling

Hoe dat precies moet met alle belangen die spelen, is uiteraard een ingewikkelde klus. Een goede start maak je met het kiezen van het juiste fundament. Mooie inrichtingsplaatjes van een soort chalet waar een mevrouw op de veranda zit, een kind op het gras speelt, bomen in de omgeving en daarbij een stel koeien vrij rondlopend, is erg idyllisch. Waar ik de stelling op los zou willen laten: 'Als het te mooi lijkt om waar te zijn dan'. Het uitgangspunt kan niet anders zijn dan een natuurdoelstelling. Als dat niet het fundament is, laad je op zijn minst de verdenking op je project dat het woord 'natuurdorpen' als groenwasmiddel wordt gebruikt.

Uitgangspunten

Als iedereen zo enthousiast is als de initiatiefnemers suggereren dan wordt het tijd om de juiste uitgangspunten te formuleren. Met de inventarisatie van: waartoe stelt de omgeving, de bodem, ons in staat om ecologie en biodiversiteit te herstellen en blijvend te bevorderen? Vervolgens moet er voor het project de zekerstelling bestuursrechtelijk

gevonden worden in een kwalitatieve verplichting in het bestemmingsplan. Privaatrechtelijk zal een keten-beding over gebruik en tijdelijkheid vast moeten liggen. Om terug te komen op het plaatje dat ik eerder beschreef: hoe groot is het terrein waarop die tien koeien grazen? Anderhalve koe per hectare is een zware maar ecologisch gezien noodzakelijke voorwaarde. Hoeveel huisjes kun je dan plaatsen om voldoende ontwikkelingsruimte voor natuur te behouden? De tijdelijkheid is een voorwaarde, aanvankelijk werd maximaal 15 jaar genoemd. Nu gaan er al stemmen op die het oprekken naar 20 jaar. Om greep op de ontwikkeling vanuit oogpunt van natuur te behouden en te beoordelen, is de tijdelijkheid nodig. Clustering van huisjes waarmee leefgemeenschappen zouden kunnen ontstaan, kunnen we moeilijk in overeenstemming brengen met natuurdoelstelling. Dat soort ontwikkelingen is prima, maar lijken hier niet op zijn plaats. Een boerenbedrijf dat een paar hectares inzet voor Peel-Natuurdorpen maar eromheen op 'oude' wijze doorboert levert per saldo geen bijdrage aan natuurontwikkeling. Natuur vraagt om samenhang, om verbindingzones en om ruimte. Op www.natuurverdubbelers.nl staat een case-study met handreiking. Een uitgebreid rapport waar veel goede dingen in staan. Maar op basis waarvan het veel kanten op kan gaan.

Natuur

Als we worden uitgenodigd om mee te praten op basis van bovenstaande uitgangspunten, dan komt er een betere richting in het plan. We kregen op het symposium feitelijk geen mogelijkheid om daarover inbreng te hebben, hooguit in de decentrale gespreksgroepjes. Op het einde kreeg de helft van de aanwezigen een certificaat vanwege een cursus die door hen gevolgd was over de tweede tak aan het boerenbedrijf. Hartstikke mooi want een behoorlijke groep boeren is echt wel op zoek naar andere mogelijkheden dan het reguliere 'boeren' waar we nogal wat problemen bij zien. Ook in de groepsdiscussie blijken er echt wel agrarische ondernemers te zijn die aan een transitie willen werken. Maar voor mijn gevoel werd zo op het einde nogal manifest dat tot nu toe het project Peel Natuurdorpen vooral een agrarische doelstelling heeft. De suggestie dat er een win-win situatie ontstaat voor onze leefomgeving wordt onvoldoende gewaarborgd. Wij hebben niet alle oplossingen, de boer moet tenslotte ook zijn hypotheek betalen en inkomen genereren. Dat maakt de klus uiteraard ingewikkeld. Maar als gebruik van het woord natuur meer moet zijn dan een groenwasmiddel dan moet er nog veel gebeuren.

Wilt u GRATIS op de hoogte gehouden worden van de laatste regionale natuur- en milieu nieuwtjes?

Bezoek onze website

www.mlvc.nl

Monovergis(s)-(t)ing

Door Geert Verstegen

In veerrijke gebieden zoals het Land van Cuijk is een overschot aan mest. Dit overschot ontstaat doordat er veel veevoer van buiten het Land van Cuijk wordt aangevoerd. Hoe het gekomen is, is genoegzaam bekend. Door o.a. de ligging aan de Maas en de Zuid-Willemsvaart was het eenvoudig grote hoeveelheden voer aan te voeren. Een deel van dat voer wordt omgezet in vlees of zuivel-producten en een deel verlaat het beest als mest. Daarom kennen we een stikstofprobleem. Dat mestoverschot kennen we al bescha-mend lang.

In een recent artikel ¹ in de NRC wordt het duidelijk omschreven: “Zo slaagde het ministerie er ‘systematisch’ in ‘de mest-problematiek te verdoezelen’, aldus het boek van mr. H.B. (Harry) Kramer, *De Algemene RekenKramer. Persoonlijke*

onderzoeksbelevingen (2022), bedoeld voorintern gebruik.

Archiefstukken werden vernietigd. In de kelder van het departement vond hij met collega’s onder in een leeggehaalde archiefkast verslagen van een ambtelijke werkgroep uit 1972: ‘Deze rapporten nimmer verspreiden. Hieruit blijkt dat we nu reeds mestoverschotten hebben. Van der Stee.’ Wijlen Fons van der Stee (KVP, later CDA) was minister van Landbouw van 1973 tot 1980”.

In een eerdere editie van Bladgroen heb ik aangetoond dat Nederland in 2023² jaarlijks ongeveer 42% van de stikstof-aanvoer via veevoer en kunstmest verloren gaat in de bodem, water en lucht. Dit is dus het probleem en de geschiedenis daarvan in een notendop. Je moet die geschiedenis kennen om hem niet te hoeven herhalen. Door de sector wordt monovergisting van mest aangeprezen als de oplossing. Voor een goede oordeelsvorming, moet je eerst weten waar je het over hebt. Dat geldt zowel voor de lezer als de auteur.

1. Wat is vergisting?

Vergisting (van mest...) is een biologisch proces waarbij organisch materiaal wordt afgebroken door micro-organismen onder anaerobe (zuurstofloze) omstandigheden. Dit proces produceert biogas, dat voor-namelijk bestaat uit methaan (CH₄) en koolstofdioxide (CO₂). De – vereenvoudigde – chemische reactie-vergelijking voor de afbraak van organisch materiaal (bijvoorbeeld glucose) tot biogas is: C₆H₁₂O₆→3CO₂+3CH₄

2. Wat is mest?

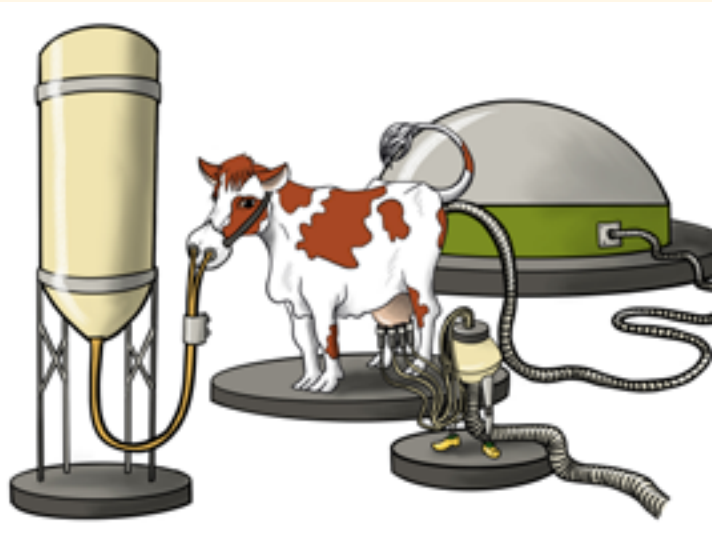
Mest bestaat voor het overgrote deel uit water. Daarbij is er wel enig verschil. Kippenmest³ heeft het hoogste droge stofgehalte (onverteerde plantenresten), daarna rundermest, dan varkens-mest⁴ en kalvergier, die het minste droge stof bevatten. Bij droge stof gaat het grotendeels om organisch materiaal.

3. Monovergisting versus covergisting.

Het verschil tussen deze twee zit in de term. Bij monovergisting gaat het om vergisting van uitsluitend mest. Bij covergisting worden er plantaardige materialen met mest vergist. Daarbij leveren de plantaardige materialen het overgrote deel van de energie en niet de mest.

Om te bepalen of monovergisting een oplossing is, moet je het er eerst over eens zijn wat het probleem is. Daar begint meestal de verwarring. Probleemanalyse: we hebben een gigantisch mestoverschot. Door monovergisting wordt dit niet kleiner. Immers je kunt mineralen niet wegtoveren. Hoogstens zou je kunnen zeggen, dat er vormen ontstaan, waar je iets mee kunt. Als je mest vergist blijft er digestaat over.

Het kwaliteitsverschil tussen rundermest en digestaat na monovergisting zit vooral in de samenstelling en de manier waarop de stoffen beschikbaar zijn voor planten en bodem.

Belangrijkste verschillen tussen rundermest en digestaat:

Kenmerk	Rundermest	Digestaat (na monovergisting)
Organische stof	Hoog, bevat onverteerde Plantenresten	Lager, omdat een deel is afgebroken tot biogas
Stikstof (N)	Grotendeels organisch, langzamer beschikbaar	Meer ammoniumvorm, sneller opneembaar door planten
Fosfor (P) & Kalium (K)	Gebonden in organisch materiaal	Directer beschikbaar door mineralisatie
Micro-organismen	Veel bacteriën en schimmels aanwezig	Minder actieve microbiële activiteit door vergisting
Vochtgehalte	Hoog, vaak 75-85%	Vergelijkbaar, maar kan variëren afhankelijk van verwerking
Geur	Sterk en soms penetrant	Minder sterk, doordat gassen (zoals methaan en ammoniak) zijn afgevoerd

³ Leaflet_2P_KengetallenMestverslag-NL-A4-PMS2747-LR.pdf

⁴ Bepaal ook het droge stofgehalte van mest - Nieuwe Oogst

¹ Interne notities van een Rekenkameronderzoeker over Landbouw - NRC

² Stroomschema voor stikstof en fosfor in de landbouw, 2023 | Compendium voor de Leefomgeving

Wat betekent dit voor gebruik?

- Digestaat is een efficiëntere meststof omdat stikstof en andere voedingsstoffen sneller beschikbaar zijn voor planten. Dit kan zorgen voor betere gewasopbrengsten. Maar tevens risico op uitspoeling.
- Rundermest bevat meer organisch materiaal en draagt beter bij aan bodemverbetering op lange termijn.
- Digestaat stoot minder geur en broeikasgassen uit dan verse mest, wat gunstig is voor de milieueffecten.
- De koeien gaan (weer) naar binnen, want de mest moet in de vergister.

De toekomst:

Het is onbekend in hoeverre de krimp van de veestapel doorzet. Bij het huidige mestoverschot, lijkt monovergisting met subsidie voor de boer een goede optie. Op de lange termijn is een forse krimp van de veestapel onontkoombaar. En op de lange termijn is de kwaliteit van de bodem van groter belang, dan de emissievoordelen in dit tijdgewricht. Als het beperken van emissies echt belangrijk wordt gevonden, dan stop je met deze vorm van industriële veehouderij. Want die drijft spreekwoordelijk op fossiel.

Het is een beetje wrang dat een klein discutabel voordeel op het gebied van de reductie van klimaatschadelijke gassen (methaan), in de PR gebruikt wordt door een sector die netto energie slurpt⁵. Verder moet de boer zich afvragen of hij de strop van de bank nog verder aangetrokken wil hebben.

De Reizende Bollen Kraam in Escharen

Door Piet Janssen,
lid van de Milieuvereniging Land van Cuijk

De lelieteelt is de afgelopen tijd regelmatig in het nieuws verschenen. Helaas ging het daarbij niet over positieve ontwikkelingen zoals milieubewuste innovaties. In plaats daarvan stond de sector in de schijnwerpers vanwege een zorgwekkende boodschap. Steeds vaker wordt de lelieteelt, en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (vaak aangeduid als 'pesticiden'), in verband gebracht met mogelijke ernstige gezondheidsrisico's voor omwonenden. Een omwonenden-groep in Escharen contacteerde ons. Wij vroegen hen hun bevindingen op te schrijven. Hieronder hun persoonlijk verhaal.

Inleiding

Lelietelers huren vaak percelen waarop nog nooit bollen zijn geteeld omdat zo de kans op ziektes en plagen wordt verkleind. Telers die op zoek zijn naar percelen worden telers met een reizende bollen kraam genoemd. Persberichten en rechtszaken aangaande de lelieteelt veroorzaken in het land momenteel veel onrust en discussie in verband met het intensief gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze hebben zeer nadelige gevolgen omtrent een gezonde leefomgeving op het platteland. Uit allerlei onderzoeken blijkt hoe wijdverspreid de pesticiden zijn.

Terug in de tijd

Buurtbewoners aan en rond de Spechtenweg in het buitengebied van Escharen hebben in 2010 de Stichting Oud Hommerzaad opgericht om de belangen van de omwonenden en hun natuurlijke leefomgeving te beschermen. De aanleiding was dat er in het aangrenzende gebied ingrijpende veranderingen zouden plaatsvinden met grote gevolgen

voor de bewoners. De reden van de oprichting: als partij juridisch sterker staan. In de loop der jaren hebben er vanuit die visie verschillende activiteiten plaatsgevonden: er is bijvoorbeeld overleg geweest met een stenenhandelaar, met een landbouwer en met de gemeente. Er werden standpunten uitgewisseld om al dan niet tot afspraken te komen. Daarnaast wordt er, na uitvoerig vooroverleg met gemeente Land van Cuijk en Dorpsraad, binnenkort aan de Spechtenweg een voedselbos aangelegd waarbij de inwoners van Escharen betrokken worden. Des te meer een reden om de gifspuiterij buiten de buurt te houden.

De tegenwoordige tijd

Wat betreft leliebollenteelt in onze buurt is er een brief naar de eigenaar gestuurd met een uitvoerige uiteenzetting over de lande-

lijke ontwikkelingen rond de lelieteelt, dat er zorgen zijn over het intensieve gebruik van pesticiden met als gevolg mogelijke schade voor de gezondheid van mens, dier en natuur. In het overleg wat daarop volgde wordt duidelijk, dat de grond verpacht is en dat de eigenaar niet op de hoogte is van wat er gespoten wordt, en hij is van onze reactie geschrokken. Hij wil er in de toekomst bewuster mee omgaan. Hij zal verder met de pachter overleggen met de vraag of er minder gespoten kan worden. Voorlopig worden er wat hem betreft geen lelies meer in onze buurt geteeld.

Tot slot

Het opereren vanuit deze stichting leidt bij de leden tot grotere verbondenheid en kennis om gezamenlijk bij incidentele gebeurtenissen te reageren en geeft de andere partij duidelijkheid vanuit welk kader en visie gehandeld wordt. En elk jaar een gezamenlijke klussendag, dat is dan bovendien mooi meegenomen!

Luister- en leestips Bladgroen

Tips vanuit de redactie

Podcasts:

De Ecotalk podcast (engelstalig)

Deze podcast van Gianna Acquisto is een platform om de stem van jongeren te versterken en de verhalen van studenten te volgen terwijl ze de toekomst van onze planeet vormgeven. In deze podcast wordt het perspectief gedeeld van opgroeien in ongekende tijden; of het nu gaat om onze klimaatcrisis, een wereldwijde pandemie of sociale rechtvaardigheid. Het doel is om bewustzijn te creëren en gesprekken op gang te brengen.

Uur in de Natuur

Boswachter Hanne Tersmette neemt je een uur lang mee op wandelingen door de Nederlandse natuur. Ze vertelt alles over wat je daar kunt zien en over het hoofd kunt zien. Tussendoor neemt wandelfanaat Gerben van der Zwaard je mee naar een bijpassend wandelpad ergens in Nederland.

Natuur(lijk) voor morgen

Sacha de Boer verkent natuurgebieden met experts die laten zien hoe we kunnen bijdragen aan de natuur voor morgen.

Toekomst voor natuur

Podcast van de Vlinderstichting. 'Toekomst voor Natuur' belicht de onvoorstelbare rijkdom van natuur in de Lage Landen. Host Anthonie Stip is een ervaren natuurbeschermer. Hij brengt samen met inspirerende gasten verhalen over natuur en natuurbescherming. Voor verdieping én nuance.

Nieuwe afleveringen verschijnen elke 2 weken op zaterdag

Podcasts voor kinderen:

Sterrins dierenencyclopedie

Ecoloog en reptielendeskundige Sterrin Smalbrugge bespreekt met theatermaker en schrijver Mark Haayemain deze podcast in elke aflevering een ander dier. Elk beest heeft zijn functie op de wereld en moet beschermd worden, en dat wordt luisteraars van deze podcast op een vrolijke manier bijgebracht.

Groene Oren

In de podcastserie Groene Oren, van Staatsbosbeheer, vertellen planten, bomen en dieren zelf hun verhaal: wie zijn ze, hoe hun dagelijks leven eruit ziet en hoe het is om vanuit hun perspectief de wereld te ervaren. Deze podcast is ook geschikt voor kinderen, omdat de verhalen van de dieren en planten op een toegankelijke manier worden verteld.

**PODCASTS
OM LEKKER TE LUISTEREN**

Een podcast is een digitale audio-uitzending die je online kunt beluisteren of downloaden. Het werkt ongeveer als een radio-uitzending, maar dan op je eigen tempo en meestal via het internet.

Je kunt podcasts op verschillende manieren beluisteren.

Enkele tips:

- Kies een app of platform:**
Smartphone apps: Spotify, Apple Podcasts (iOS), Google Podcasts (Android), Stitcher, Pocket Casts, Overcast.
Computer: via websites zoals Spotify, Apple Podcasts (via iTunes), of rechtstreeks op de websites van de podcast-makers.
- Zoek naar podcasts:**
Gebruik de zoekfunctie binnen de app of website.
- Abonneer je op podcasts:**
Als je een podcast hebt gevonden die je leuk vindt, kun je je erop abonneren. Dit zorgt ervoor dat nieuwe afleveringen automatisch worden gedownload of weergegeven.
- Beluister afleveringen:**
Klik op een aflevering om deze te starten. Je kunt meestal pauzeren, terugspoelen, doorspoelen en de afspeelsnelheid aanpassen.
- Alternatieven:**
Sommige mensen luisteren via streamingdiensten zoals YouTube, waar veel podcasts ook worden gedeeld. Je kunt ook handmatig mp3-bestanden downloaden van websites en deze afspelen met een mediaspeler.

Zorg dat je voldoende opslagruimte hebt op je apparaat. Gebruik een koptelefoon voor een betere luisterervaring.

BOEKEN:

Voorbij duurzaamheid

Bestuurskundige Shivan Jhagroe kijkt naar de grenzen van het huidige duurzaamheidsdenken. Volgens Jhagroe is het tijd voor nieuwe taal die recht doet aan de verwevenheid van de klimaatcrisis met kolonialisme en kapitalisme, en die perspectief biedt op een ecorechtvaardige toekomst.

Jona zonder walvis

Helder en onontkoombaar duidt Mounir Samuel de aard en omvang van de verschillende crises van deze tijd en de rol van Nederland daarin. Hij laat zien wat ons in de komende decennia te wachten staat én hoe we ons daartegen kunnen wapenen: een beter milieu begint niet bij onszelf, maar bij politieke moed en gezamenlijke keuzes.

Groen realisme

In dit boek schetst Europarlementariër Bas Eickhout de grote vragen waar we voor staan. En hij laat zien hoe we het tij kunnen keren: met groen realisme. Want de tijd om de klimaat- en natuurcrisis aan te pakken slinkt snel. We staan aan de vooravond van een grootse omslag in onze manier van leven: de gehele economie moet worden verbouwd om in de toekomst levensvatbaar te kunnen blijven. Europa zal met deze koers moeten breken. Wat we nodig hebben, is een radicaal andere economie.

Columns:

In de Maasdriehoek schrijven we regelmatig een column. Deze zijn hier te lezen:

<https://www.kliknieuwsdemaasdriehoek.nl/nieuws/column/239633/-column-waarover-spraken-zij->

<https://www.kliknieuwsdemaasdriehoek.nl/nieuws/ingezonden/238665/-ingezonden-de-kool-en-de-geit-en-een-failliet-beleid>

<https://www.kliknieuwsdemaasdriehoek.nl/nieuws/column/238150/-column-ons-eigen-nest>

<https://www.kliknieuwsdemaasdriehoek.nl/nieuws/column/236711/-column-milieu-vereniging-als-het-gras-twee-kontjes-hoog-is>

En tot slot nog een artikel over droogte:

<https://www.gld.nl/nieuws/8332784/bioloog-pleit-voor-verbod-op-oppompen-grondwater-vanwege-extreme-droogte>

Sint Anthonis

UITNODIGING

voor gratis Pluk en Oogstfeest 5 oktober 2025

Zien we u ook ? Op het event Pluk- en Oogstfeest van Stichting Goei Leven? Dit is een foodfestival dat landbouw, natuur en cultuur verbindt. Stichting Goei Leven zet zich in onze regio in voor duurzaam, lokaal voedsel en andere initiatieven. Het event is gratis en je kan er lokale producten proeven, kennismaken met producenten van streekproducten en informatie krijgen over gezond voedsel.

Omdat wij als vereniging ons kunnen vinden in de doelstellingen van deze stichting, staan we er zelf ook in een kraam om voor te lichten over bestrijdingsmiddelen op ons voedsel.

Hopelijk tot dan!

Pluk & Oogstfeest - Een Goei Leven

